

Regeling van de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur van [DATUM], nr. WJZ/0000000, tot wijziging van de Omgevingsregeling en de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet in verband met het onder voorwaarden toestaan van bovengronds aanwenden van runderdrijfmest

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur handelende in overeenstemming met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat;

Gelet op en de artikel 4.3, vierde lid, Omgevingswet en artikel 13, vijfde lid, Meststoffenwet en artikel 4.1199, vierde lid, Besluit activiteiten leefomgeving;

Besluit:

Artikel I

Na artikel 4.12h van de Omgevingsregeling wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4.12i. (voorwaarden en voorschriften voor het bovengronds op of in de bodem brengen van runderdrijfmest)

1. Tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip vindt het op of in de bodem brengen van drijfmest, bedoeld in artikel 4.1199a, van het Besluit activiteiten leefomgeving uitsluitend plaats als:
 - a. in het kalenderjaar waarop de runderdrijfmest wordt aangewend en in het jaar daaraan voorafgaand:
 - 1°. ten minste 85% van de grond die in gebruik is bij degene die de drijfmest op of in de bodem brengt bestaat uit grasland;
 - 2°. de kunstmestgift op de grond die in gebruik is bij degene die de drijfmest op of in de bodem brengt minder dan 100 kg stikstof per hectare grasland bedraagt;
 - 3°. het stikstofoverschot ten hoogste 100 kg stikstof per hectare is, berekend volgens het principe van een stikstofbalans op bedrijfsniveau;
 - 4°. de runderen met het diernummer 100, bedoeld in bijlage D, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, vanaf twee weken na de afkalfdatum in de periode van 15 maart tot en met 30 november worden geweid gedurende minimaal 6 uur per dag en minimaal 150 dagen per jaar;
 - 5°. de niet-melkgevende runderen met het diernummer 100, bedoeld in bijlage D, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, in de periode van 1 mei tot en met 30 september in afwijking van onderdeel 4° dag en nacht worden geweid tot ten minste drie weken voor de verwachte afkalfdatum;
 - 6°. de runderen met de diernummers 102 en 120, bedoeld in bijlage D, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, in de periode van 15 maart tot en met 30 november dag en nacht worden geweid gedurende ten minste 150 dagen per jaar;
 - 7°. de runderen met het diernummer 101, bedoeld in bijlage D, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, en met een leeftijd van zes maanden of ouder, in de periode van 1 juni tot en met 31 augustus dag en nacht worden geweid; en

8°. in het geval dat de geproduceerde mest van runderen met in ieder geval diernummer 100, bedoeld in bijlage D van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet, niet volledig op- of in de bodem kan worden gebracht: de melkproductie niet hoger is dan 14.000 kg per hectare en het gemiddeld gewogen ureumgetal van de melk geproduceerd tijdens de perioden van 1 januari tot en met 31 maart en van 1 december tot en met 31 december lager is dan 21 milligram per 100 gram melk;

- b. voor de bemesting van het bouwland dat in gebruik is bij degene die de drijfmest op of in de bodem brengt geen andere dierlijke mest wordt aangevoerd dan verpompbare of vaste mest afkomstig van runderen uit de diercategorieën met de diernummers 100, 101, 102, 104 of 120, bedoeld in bijlage D van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet;
 - c. een weidegangkalender wordt bijgehouden waarop per dag wordt aangegeven hoeveel runderen per diernummer geweid worden en gedurende hoeveel uren. De weidegangkalender loopt niet meer dan 1 week achter; en
 - d. gegevens worden bijgehouden waarmee kan worden aangetoond dat aan de voorwaarden, bedoeld in de onderdelen a tot en met e, en het tweede lid, wordt voldaan, daarvan ten minste jaarlijks een rapport opstelt en deze gegevens, het jaarlijks rapport en een afschrift van de aanmelding als onderdeel van de administratie, bedoeld in artikel 32, eerste lid, van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet bewaart. Deze gegevens worden op verzoek aan de toezichthouder bij een controle getoond.
2. In afwijking van het eerste lid, onderdeel a, onder 4°, 5°, 6° en 7°, is het niet verplicht runderen te weiden op de dagen dat zij ziek zijn.

Artikel II

Artikel 25a, vijfde lid, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet komt te luiden:

- 5. Geen vergunning wordt verleend aan een landbouwer die voor de tot zijn bedrijf behorende oppervlakte landbouwgrond runderdrijfmest aanwendt overeenkomstig artikel 4.1199a van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Artikel III

Deze regeling treedt in werking op het moment dat het Besluit bovengronds aanwenden runderdrijfmest in werking treedt. Indien dat besluit terugwerkt tot en met 16 februari 2025 werkt deze regeling eveneens terug tot en met 16 februari 2025.

De Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

TOELICHTING

1. Doel en aanleiding

Dit wijzigingsbesluit heeft tot doel de regeling die is getroffen in de Vrijstellingsregeling bovengronds aanwenden runderdrijfmest 2019-2023 zoals aangekondigd in de toelichting op die regeling op te nemen in het stelsel van de Omgevingswet. De betreffende vrijstellingsregeling stond melkveebedrijven onder voorwaarden toe op het bedrijf geproduceerde runderdrijfmest, op eigen bedrijf, bovengronds aan te wenden. Dit in tegenstelling tot de algemene verplichting tot het emissiearm aanwenden van dierlijke mest, welke gesteld is om te voldoen aan de NEC-richtlijn en te voldoen aan de kritische depositiewaarden van de Natura 2000 gebieden, aangewezen op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De bovengenoemde vrijstellingsregeling vormde een voortzetting van de vrijstellingsregelingen voor bovengronds aanwenden van runderdrijfmest over de perioden 2014 (Stcrt. 2014, 5213), 2015-2016 (Stcrt. 2015, 4198) en 2017-2018 (Stcrt. 2017, 3621).

Deze vrijstellingsregelingen zijn destijds ingevoerd naar aanleiding van de motie van Van Gerven c.s. (*Kamerstukken II 2012/13, 33037, nr. 68*) in 2013 en bedoeld voor een kleine groep boeren die voldoen aan de voorwaarden zoals die gelden voor het certificaat van de Vereniging tot Behoud van Boer en Milieu (hierna: VBBM) en de vereniging Noordelijke Friese Wouden (hierna: NFW). In het kader van het rechtsgelijkheidsbeginsel kon deze vrijstelling echter niet voor een selecte groep worden verleend en is derhalve een aantal algemene voorwaarden voor deelname gesteld. Het aantal deelnemende bedrijven is daarmee groter geworden dan alleen de groep boeren met het certificaat. De periode van vrijstelling was bedoeld voor vervolgonderzoek en doorontwikkeling. Deze keuze is toegelicht in een brief aan de Tweede Kamer van 5 februari 2014 (*Kamerstukken II 2013/14, 33037, nr. 86*).

In de met algemene stemmen aangenomen motie van De Groot en Futselaar (*Kamerstukken II 2017/18, 21501-32, nr. 1115*) van 2018, werd de regering verzocht de vrijstelling met vijf jaar te verlengen teneinde deze periode te gebruiken voor vervolgonderzoek en doorontwikkeling. Het onderzoek dat invulling geeft aan deze motie, is echter nog niet afgerond. Dit omdat er tijd nodig was om tot een breed gedragen onderzoeksopzet te komen en er meerdere jaren aan data nodig is om conclusies te kunnen trekken. Om die reden is het gewenst de vrijstelling nog verder te verlengen.

Deze regeling tot wijziging van de Omgevingsregeling is een nadere uitwerking van het Besluit bovengronds aanwenden runderdrijfmest. Met dat besluit wordt het breedwerpig bovengronds aanwenden van runderdrijfmest opnieuw onder voorwaarden tot een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip toegestaan. De voorwaarden waaronder van de uitzondering gebruik gemaakt mag worden zijn in het Besluit activiteiten leefomgeving en de Omgevingsregeling gelijk aan de voorwaarden die waren opgenomen in de Vrijstelling bovengronds aanwenden runderdrijfmest 2019-2023. Vooruitlopend op de resultaten van een lopend onderzoek naar de milieueffecten van deze wijze van aanwenden wordt met voornoemd besluit, in samenhang met deze regeling, dit aanwenden van runderdrijfmest mogelijk gemaakt, totdat de resultaten van het onderzoek bekend zijn. In deze regeling zijn met name de in genoemde vrijstellingsregeling ook aanwezige eisen opgenomen waaraan een bedrijf moet voldoen om van de uitzondering gebruik te mogen maken. Deze zijn gebaseerd op de eisen die gelden voor de verkrijging van het certificaat van de Vereniging tot Behoud van Boer en Milieu en de Vereniging Noordelijke Friese Wouden en dienen ertoe een extensieve bedrijfsvoering met relatieve lage emissies naar het milieu te borgen.

2. Inhoud regeling

Via artikel I van de regeling zijn nadere voorwaarden opgenomen in de Omgevingsregeling waaraan een landbouwer moet voldoen om gebruik te kunnen maken van de mogelijkheid om in het kalenderjaar 2025 runderdrijfmest bovengronds aan te mogen wenden almede nadere voorschriften waaraan een landbouwer die gebruik maakt van de genoemde mogelijkheid moet voldoen. Zoals in paragraaf 1 is aangegeven waren deze eisen ook opgenomen in de eerdere Vrijstellingsregeling bovengronds aanwenden runderdrijfmest 2019-2023. De beperking van het kunstmestgebruik en de eisen die aan het areaal bouwland worden gesteld zijn opgenomen in het eerste lid en dienen ertoe stikstofverliezen naar het grond- en oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken. De eisen aan de hoeveelheid weidegang in het eerste en tweede lid en het ureumgetal in het eerste lid, onderdeel a, onder 8°, hebben als functie de ammoniakemissie naar de lucht uit de gebruikte mest te beperken. De ammoniakemissie bij weidegang is immers lager dan bij mestaanwending met de machine. Daarbij is een laag ureumgetal tevens indicatief voor een laag eiwitgehalte in het voer en daarmee ook van stikstofgehalten in de mest. De ammoniakemissie die vrijkomt bij de aanwending is daarmee relatief lager dan bij een reguliere voederregime. Tevens zijn in het eerste lid enkele administratieve verplichtingen opgenomen ten behoeve van het toezicht op de naleving van de aan de uitzondering verbonden voorwaarden en voorschriften.

In het eerste lid, onder b, is opgenomen dat op het bedrijf voor de bemesting van tot het bedrijf behorende oppervlakte bouwland geen andere dierlijke mest wordt aangevoerd dan verpompbare of vaste mest afkomstig van runderen uit de diercategorieën met de diernummers 100, 101, 102, 104 of 120, bedoeld in bijlage D van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Dit onderdeel houdt in dat de landbouwer voor de bemesting van bouwland gebruik mag maken van bedoelde runderdrijfmest die niet afkomstig is van zijn bedrijf. Die runderdrijfmest dient dan wel conform het BBT-document te worden aangewend omdat het bemesting van bouwland en niet van grasland betreft.

Artikel II bevat een wijziging van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet. Nu met voornoemde wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving een grondslag is gecreëerd voor het bovengronds aanwenden van runderdrijfmest, kan in artikel 25a, vijfde lid, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet concreet naar deze grondslag worden verwezen.

3. Regeldruk

Omdat de voorwaarden en voorschriften waarin deze regeling voorziet, materieel niet verschillen met de voorwaarden en voorschriften in de Vrijstellingsregeling bovengronds aanwenden runderdrijfmest 2019-2023 wordt geen verschil in regeldrukkosten verwacht ten opzichte van die van de vrijstellingsregeling. Verwezen wordt dan ook naar paragraaf 4.1 van de toelichting op die vrijstellingsregeling

4. Uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoetsen

[PM]

5. Milieueffecten

De milieueffecten van deze specifieke manier van bedrijfsvoering zijn deels nog aan onderzoek onderhevig en kunnen zowel positief als negatief uitpakken. Bekend is dat de ammoniakemissie bij breedwerpig bovengronds aanwenden van runderdrijfmest fors hoger is dan bij aanwending met

een emissiearme techniek zoals het in sleufjes aanbrengen in de bodem. De voorwaarden die hier gesteld zijn kunnen leiden tot het beperken van de milieubelasting, zoals beschreven in paragraaf 2.

Voor wat betreft de ammoniakemissie is bekend dat de die bij breedwerpig bovengronds aanwenden van runderdrijfmest fors hoger is dan bij aanwending met een emissiearme techniek zoals het in sleufjes aanbrengen in de bodem (74% van de ammoniumstikstof gaat hierbij in de gangbare situatie verloren naar de lucht, ten opzichte van 19% bij het emissiearm aanwenden). Een werkgroep van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet concludeerde eerder dat met de duurzaamheidsvoorwaarden uit het certificaat van VBBM (waarop de voorwaarden in de vrijstellingsregeling zijn gebaseerd) weliswaar een reductie van de ammoniakemissie kan worden verkregen, maar dat met deze criteria niet wordt geborgd dat de ammoniakemissie bij bovengrondse toediening gereduceerd wordt tot het niveau van emissiearme aanwending¹. Ook is door een werkgroep van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) modelmatig berekend dat de gemiddelde emissiefactor voor bovengrondse breedwerpige mesttoediening gemiddeld 68% van het totaal ammoniakaal stikstof (TAN) voor de VBBM-bedrijven en 69% voor de NFW bedrijven was, en dat de ammoniakemissie per ton melk op de VBBM- en NFW-bedrijven gemiddeld respectievelijk ongeveer 90% en 70% hoger is dan op een gemiddeld melkveebedrijf in noordwest Nederland dat gebruik maakt van een sleufkouter of sleepvoet².

6. Consultatie

PM

7. Inwerkingtreding en vaste verandermomenten

Deze regeling geeft nadere voorschriften en voorwaarden bij het Besluit bovengronds aanwenden runderdrijfmest en moet gelijktijdig in werking treden. Bij de inwerkingtredingsbepaling is daarom aangesloten bij de inwerkingtreding van het Besluit bovengronds aanwenden runderdrijfmest. In artikel III is opgenomen dat deze regeling in werking treedt op het moment dat Besluit bovengronds aanwenden runderdrijfmest in werking treedt. Omdat het Besluit bovengronds aanwenden runderdrijfmest terugwerkt tot en met 16 februari 2025 indien dat besluit na 15 februari in het Staatsblad is bekendgemaakt, is in artikel III bepaald dat deze regeling in dat geval ook terug werkt tot en met 16 februari 2025.

¹ S. Tamminga, L. Šebek, W. Bussink, J. Huijsmans, A. Van Pul en G. Velthof. Maatregelen om ammoniakemissie bij bovengronds toedienen van mest te beperken. 21 januari 2009

² Commissie Deskundigen Meststoffenwet. Review Ammoniakemissie in de praktijkproef "bovengrondse aanwending van drijfmest" 30 november 2011